

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΑΣ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΕΤΩΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΩΝΟΣ (*)

(Από το περίφημο ειδικό του ανυπεύθυνου των "Θωνά κατά την κάθοδόν του στην Ελλάδα Βαυαρών αξιωματικών Χριστοφόρου Νέζερ)

ΠΩΣ εινε γνωστό, μετά την απλευθέρωση της Ελλάδος, ο πρίγκηψ Λεοπόλδος της Σαξωνίας και του Κοθούργου, στον οποίο προσέφευξε ο θρόνος της, δεν τον ορεχτηκε, γιατί αι δυναμεις δεν θέλησαν να παραχωρήσουν στο νεοστασίο βασιλείου την Ήπειρο και τη Θεσσαλία, Κ' έπειδή ούτε κανέναν άλλου Ευρωπαίου πρίγκηψ ήθελε το στέμμα της μικρης Ελλάδος, ορεθηκε την τελευταία στιγμή, ένας μεγάλος φιλέλληνας, ο βασιλεύς της Βαυαρίας Λουδοβίκος, ο οποίος πρόσφερε το δευτερότοκο γιού του, τον μόλις δεκαεξάετη "Θωνά, για βασιλέα της Ελλάδος.

Αι δυναμεις δέχτηκαν πρόθυμα την προσφορά του και άμεσα ο Λουδοβίκος ξεχώρισε από τα βαυαρικά στρατεύματα 4000 πεζούς, 500 ίππεις, 350 πυροβολητές κ' ένα λόγο μηχανικού από 200 έθελοντες, οι οποίοι θα συνόδευαν τον "Θωνά στην Ελλάδα. Συγχρόνως προκήρυξε στή Βαυαρία και σ' όλη τη Γερμανία ότι δεχόταν την κατάστασιν έθελοντων για την Ελλάδα, οι όποιοι σιγά-σιγά θ' αντικαταστάσουν τα τακτικά βαυαρικά στρατεύματα.

Τα βαυαρικά στρατεύματα πληρώνοντοσιν στην Ελλάδα από τη κυβερνήσι τους. Έπί πλέον, η ελληνική κυβερνήσις δα τους έδινε ένα έπιμολθιον, ίσο με το μισθό τους σε καιρό πολέμου. Την άρχηνη των έπιμορικών αυτών στρατευμάτων την είχε αναλάβει ο Βαυαρός στρατηγός Χέρτλινγκ κ' η Ελλάδα αναγνώρισε στους Βαυαρούς αξιωματικούς το προνομίο να θεωρούνται άνωτεροι των Έλλήνων αξιωματικών, έστω κι' αν ήσαν κατώτεροι τους από θεσμό. Αυτό όμως έγινε άφορμη διαμαρτυρίας των Έλλήνων αξιωματικών και μεγάλωσε πολύ την κατά των Βαυαρών αντίπαθειά τους.

Μεταξύ των έπιμορικών στρατευμάτων, υπήρχε κ' ένα τάγμα του συντάγματος που άνωματόταν τιμητικά «Θωνά, βασιλέως της Ελλάδος». Στο τάγμα αυτό υπηρέτησα κ' εγώ ως αξιωματικός. Αν και δεν έπιπρέπαν η άνευ άδειας της Έθνομονελεύσεως άποστολή βαυαρικού στρατού σε ξένο κράτος και μολονότι η αντιπολιτευσίς της βαυαρικής κυβερνήσεως είχε χαλάσει τον κόσμο για να έμπροσθη την άποστολή αυτή στην Ελλάδα, ωστόσο η άποστολή έγινε, γιατί ο ύπερ της Ελλάδος ένθουσιασμός των βαυαρικών στρατευμάτων ήταν τόσο μεγάλος, ώστε όλοι οι άνδρες της άποστολής θεωρούσαν τους έαυτούς των ευτυχισμένους γιατί θα έβλεπαν την ένδοξη εκείνη χώρα. Πολλοί μάλιστα από τους άλλους συνάδελφους μας του βαυαρικού στρατού, μας προσέφεραν γράμματα, για να πάρουν τη θέσι μας, αλλά κανέναν, ούτε από τους στρατιώτες, ούτε από τους αξιωματικούς, δέχτηκε.

Ο βασιλεύς της Βαυαρίας Λουδοβίκος περνούσε συχνά το καλοκαίρι του μαζί με τ' άλλα μέλη της οικογενειας του στην πόλι "Ασάφφενμπουργκ, κοντά στο ποτάμι Μάιν, σ' ένα ώραίοτατο και ρωμανικό παλάτι. Έκει έθισκόταν και κατά το καλοκαίρι του 1832.

Κατά τις άρχές του Αυγούστου λοιπόν, πριν άκόμα δοθη διαταγή στο τάγμα μας να φύγη μαζί με τον άλλο έπιμορικό στρατό, έφτασε στο "Ασάφφενμπουργκ μία έπιτροπή αντιπροσώπων των κρατών της γερμανικής άμοσπονδίας για να συγχαρούν τον βασιλέα Λουδοβίκο και τον νεαρό ήγεμόνα της Ελλάδος "Θωνά. Τότε θρικόμουνα κ' εγώ μ' ένα άπόσπασμα του τάγματός μας σε ύπηρεσία στα άνάκτορα.

Μετά την έπίσκεψη των αντιπροσώπων, οι δυο πρίγκηπες, ο διάδοχος της Βαυαρίας Μαξιμιλιανός κ' ο βασιλεύς της Ελλάδος "Θωνά άποτραπήχτηκαν σε μία σάλλα που έβλεπε προς τον

κήπο. Στή σάλλα αυτή θρικόμουνα κ' εγώ περιμένοντας το βασιλέα Λουδοβίκο για να μου δώση διαταγές. Οι δυο πρίγκηπες κουβεντιάσαντας, στάθηκαν μπρος σ' εν' ανοιχτό παράθυρο κοντά στή θέσι μου, κ' έτσι άκουσα δόλοκληρο το διάλογό τους.

Ο βασιλεύς "Θωνά ειπε σε μία στιγμή: —Νά, Μαξιμιλιανέ, που έγινα βασιλεύς πριν από σένα.

Τότε ο διάδοχος Μαξιμιλιανός του απάντησε: —"Θωνά, έγινες βασιλεύς ενός πολύ μικρού βασιλείου, άλλα όσο μικρό εινε το βασιλείο σου, τόσο το εργο σου εινε πιο δύσκολο και η εϊθύνη σου βαρύτερη. Πρόκειται να διοικήσης ένα λαό μεσημερινό με ζωηρότατο χαρακτήρα και θερμότατο αίμα, όπως μου τών περιγράφει ο καθηγητής Φείρισιος. Οι καταπεινέοι κ' οι άλλοι άρχηγοί του ελληνικού λαού δεν μονιάζουν μεταξύ τους, άλλοι άπ' αυτούς εινε φίλοι των "Αγγλων, άλλοι των Γάλλων κ' άλλοι των Ρώσων κ' οι ένας αντιπυλλέτουν τον άλλον. Έτσι η ξένες δυναμεις θρήκαν έλασάντορο πεδο θράσεως και προσπαθούν να έπωφεληθούν της ευκαιρίας.

—Μαξιμιλιανέ, ειπε ζωηρά ο νεαρός βασιλεύς, εγώ θα γίνω το κέντρο ενός και μόνου ελληνικού κόμματος.

Ο διάδοχος Μαξιμιλιανός του απάντησε: —"Θωνά, ο ελληνικός λαός περιμένει κ' άνειροπολεί πολλά μεγάλα έργα από το βασιλέα του, τα όποια όμως έπί του παρόντος κανεις δεν μπορεί να πραγματοποιήση. Έσύ διακρίνεσαι για την περισκεψί σου και για την έπιμορσί σου, μα φοβάμαι, "Θωνά, ότι δεν θα πεθάνη στο θρόνο της Ελλάδος.

Την απάντησι του "Θωνά στα λόγια αυτά του άδελφου του δεν άπορέσα να τον άκούσω, γιατί οι δυο πρίγκηπες άδελφοί άπομακρόνηταν περιπατώντας.

—Ένα πρωί, έπειτ' από δυο-τρεις μέρες, ο έπιλοχίας μας που έδωσε έναν κανονισμό γυμνασίου για να τον πάσο στο λοχαγό. "Αλλά, έπειδή ήξερα ότι ο λοχαγός κοιμόταν άκόμα βαθειά, διευθύνθηκα προς ένα άμορφο τοπιό, λίγο μακρότερα από το στρατόνια μας, που ονομάζεται «Ωραία Κοιλιά». Έκει λοιπόν, κάθησα σ' ένα πέτρινο πάγκο, περιμένοντας την ώρα που θα έβρισκα έζυτιο το λοχαγό. "Η έξοχη ήταν άκόμα έρημη την ώρα εκείνη κ' έπειδή δεν είχα π' άλλο να κάνω, άνοιξα τον κανονισμό γυμνασίου στην τύχη κ' άρχισα να διαβάω. Μά σε λίγο θαραβήθηκα να διαβάω τ', άνιερα αυτά πράγματα κ' άφώνοντας τον κανονισμό άνοιχτο έπάνω στα γόνατά μου, θυθιστήκα σε σκέψεις. Έτσι δεν άντελήθηθη ότι κάποιος περιπατήσκα με πλησίασε. Μά σε μία στιγμή είδα ένα χέρι να παίρνη το βιβλίο από τα γόνατά μου και, ύψωνοντας τότε τα θλέμματά μου, αντίκρισα μπροστά μου το βασιλέα Λουδοβίκο. Πεπάχηκα άμεσα έπάνω και λαβώνοντας σάσι προσοχής, χαίρετσα στρατιωτικά.

—Μπράβο, στρατιώτη, μπράβο! ειπε με καλωσύνη ο βασιλεύς. Οι έπιμελειες προοδεοουν. Θα γίνης σε λίγο αξιωματικός.

Και άφου μου έπέστρεψε το βιβλίο, με χαίρετσα φιλικά κ' άπομακρόνηθη.

Ο βασιλεύς ήταν, όπως πάντα, μόνος, χωρίς κανέναν άκόλουθο και φορούσε τον περίφημο και κάπως φθαρμένο εκείνο μανδύα του, που όλοι τον άποκαλούσαν «μανδύα Ραγόντσι», γιατί ειχε το άκαθόριστο εκείνο χρώμα που έχει και το μεταλλικό νερό Ραγόντσι του Κίσιουκην. Γύριζε την ώρα εκείνη από τών περιπάτου που έκανε κάθε μέρα στις πέντε το πρωί ως το φασιανοτροφέο.

Στήν άρχη, στάθηκε έμβρόντητος, καθώς αναλογιζόμουνη την ευτυχία μου να με γνώριση και να με προσέξη ο βασιλεύς. Ύπηρετούσα στο στρατό τέσσερα χρόνια, πρό τριών έτών είχα δώσει έξετάσεις για αξιωματικός, και μολονότι, ανάμεσα σ' έξηνητατέσσερες άλλους, είχα ρηθί τέτατος, έπειδή δεν καταγούμουνα από εύγενεις, είχα γίνει μόνον δεκανεύς και τέτοιους είλα μενιει ως τότε. Ούτε μπορούσα να έλιπώω σε προθιβάσιο, γιατί ο Λουδοβίκος Δ' δεν ένδιαφερόταν και πολύ για το στρατό. Ήταν

(*) Ο ανωγράφος των Απομνημονευμάτων Χριστοφόρου Νέζερ εινε πρόγονος της γνωστότατης και άμοιμού συγχρόνου μας οικογενειας έλεκτων καλλιτεχνών.

ν τέχνη μπορούσε να κάνει απαραίτητη μιά ιδιαίτερη πίεση γι' αυτόν, ή ούστα-

ς τίποτε. 'Όσο αποφά- τη συνάντησί μου με τον ρθόνο. 'Εξ άλλου σκεφτό- ε κ' έχανα έτσι όλες μου

α σύνταγμα του Ρήνου έ- ρουρά των άνακτόρων. Λί- , έδόθη ένας χορός προς ίο του 'Ασάφεμπουργκ. τους άλλους εόελπιδες ου- στό θάθος της αίθουσής, βασιλεύς χόρευε, ό χορός ίνα τον είδα να διακόπη ίρος μας, ενώ οί προσκα- ση.

μου και με ρώτησε:

ολογαγός Στράσσερ, πα-

Ο συγγραφέας των «Απομνημονεύματων» Χριστόφορος Νέζερ

ιοθήματά του, φωνάζον-

αυτή ή θάλασσα! αν άπ' την Τεργέστη τά : μίας παραλάθου.

τα τρία πλοία, τά οποία ή κορβέττα «Άγία Άν- λική γολέτα. Συχνά ή δέν τά θλέπαμε πουθε- θημα «Μή προχωρήτε!» πλοία.

ε τό ταξίδι μας. Κοντά η γαλήνη, ή οποία θά- τά μεσάνυχτα της τρί- εις όμωσ νομίσαμε πως καθήκαμε πολύ. 'Ηου- όκειτο περί σεισμού. 'Η οσάη καθόλου άερας, κατά τις άρχές του Φε- στην Κέρκυρα και ή

άγγλική φρεγάτα «Μαδαγασκάρη», από τό Μπρίντζι, άπ' ό- που είχε παραλάβει τον 'Όθωνα, γιατί ό βασιλεύς είχε πάει στη Ρώμη γιά να τον εύλογήσ ό πάπας. Μαζύ με τον 'Όθωνα ήσαν και οί αντίβασιλείς και πολλοί έπιφανείς άνδρες, άρχαιο- λόγοι, φιλόλογοι και άλλοι σοφοί.

'Όταν ή «Μαδαγασκάρη» βραξε στην Κέρκυρα, όλοι οί στρα- τιώτες των πλοίων ανέθηκαν στο κατάστρωμα και χαϊρέτησαν τον 'Όθωνα, φωνάζοντας μ' ένθουσιασμό.

Τήν έπομένη της άφίξεως του βασιλέως στην Κέρκυρα, τά πλοία μας ξεκίνησαν κατευθυνόμενα προς Ναύπλιο.

"Όταν φτάσαμε κοντά στα Κύθηρα, συναντήσαμε διάφορα φαροκάραθα. "Εν' άπ' αυτά, πλησίασε την άγγλική φρεγάτα «Μαδαγασκάρη» κι' άνήγγειλε ότι τά παλληκάρια του Κολοκο- τρώνη πού είχαν έπιτεθί πρό δεκά ήμερών κατά των Γάλλων στο Άργος γιά να τους διώξουν και κατόπιν γ' αναγκάσουν τό νεαρό θασίλευα να ύπογράψη τό σύνταγμα, διαχώντας την άν- τιβασιλεία, δέν είχαν κατορθώσει να πραγματοποιήσουν τό σκο- πό τους, γιατί οί Γάλλοι άπυτιόσθηκαν στο Άργος. Συγχρό- νως άνήγγειλαν, ότι ό Γάλλος στρατηγός Γκουνέ είχε έπικηρύ- χει τό κεφάλι του Κολοκοτρώνη αντί πέντε χιλιάδων φράγκων.

'Η πληροφορία αυτές γαλάρωσαν τη γαρά μας, τώρα μάλι- στα πού έπειτα από σαράντα ήμερών ταξίδι, θλέπαμε γιά πρ- ή φορά τά έλληνικά άκρογιάλια. "Ελπίζαμε, ότι ό έλληνικός λαός θά μäs δεχόταν με άνοιχτές άγκάλες και, αντί αυτού μα- θάναμε ότι είχε έκραγή στάσις, άν όχι κατά του βασιλέως, του- λάχιστον κατά της αντίβασιλείας.

Στις 28 Φεβρουαρίου, μετά τό μεσημέρι, άγκυροβολήσαμε τέ- λος στο λιμάνι, ανάμεσα σε πλοία όλων σχεδόν των έθνών της

Ευρώπης σημαιστόλιτα. Μόλις ρί- ξαμε την άγκυρα, τόσοι καυνοβο- λισμοί έπесαν άπ' όλα τά πλοία πού ήσαν στο λιμάνι κι' από τά φρούρια "Ιτς-Καλέ και Παλαμΐδι, ώστε ό καπνός σκέπασε όλόκληρη τη θάλασσα και μόλις μετά δυό ώρες διαλύθηκε. Τότε χιλιάδες θάρ- κες γεμάτες περιέργους, πλησίασαν τη «Μαδαγασκάρη» έπάνω στην ό- πλοία στεκόταν ό 'Όθων με τά μέλη της αντίβασιλείας κι' άρχισαν να φωνάζουν μ' ένθουσιασμό:

— Ζήτω ό βασιλεύς.

Τήν άλλη μέρα, έγώ και μερικοί στρατιώται μου, βγήκαμε στην ξη- ρά. Άλλά, μόλις περάσαμε την πό- λη του Ναυπλίου και προχωρήσα- με προς την πόλι, άμέσως άηδιάσα- με από τό θέαμα πού άπλωνόταν μπροστά μας. 'Η γεμάτη από εικό- νες της ένδόξου αρχαιότητας φαν- τασία μας, μäs έκανε να περιμέ- νουμε να δούμε άλλα πράγματα. Φρικώδης ερήμωσις άπλωνόταν μπροστά μας, σπίατα κατερειπωμέ- να, δρόμοι κυριολεκτικώς αδιάβατοι από τά έρείπια. "Ετσι δυσκολευτή- καμε πολύ να φτάσουμε στην πλα- τεϊά όπου οί Γάλλοι είχαν έγκατα- τίησει φρουρά.

"Εκει τό θέαμα ήταν κάπως κα- λύτερο. 'Υπήρχαν ποταπωλεία και μπακάλικά και πολλοί "Ελ- ληνες μäs περιστοιχισαν προσκαλώντας μας να μäs κεράσουν. "Εμεις δεχτήκαμε την πρόσκλησί τους και καθίσαμε σε σκα- μιάκια. "Ο ταβερνιάρης φώναξε τότε:

— Σωκράτη! Σωκράτη!

Τό όνομα αυτό μäs ήλέκτρισε και όλοι γυρίσαμε τό κεφάλι μας προς την πέρτα, γιά να δούμε αυτόν πού είχε τό ένδοξο ό- νομα του μεγάλου φιλοσόφου της αρχαιότητας. Άλλά ήταν με- γάλη ή άπογοήτευσί μας, όταν είδαμε ένα νέο δεκαπέντε περί- του χρόνων με θρωμερά και άκάθαρτα ρούχα, όμοιο μ' άκαν- θόχειρο, να προχωρή. Δέν μπορούσαμε να καταλάβουμε πώς ή- ταν δυνατό να θεωρήλώνεται έτσι τό ένδοξο και μεγάλο αυτό ό- νομα. "Ο θρωμερός αυτός νέος μäs σερβίρισε κρασί κατάπικρο κι' άσχημότατο στη γεύσι. "Όταν τό ήπιαμε, μορφάσαμε κ' οί άλλοι πού μäs είδαν γέλασαν μαζί μας γιάτι δέν μäs άρεσε τό ρεσινατό.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: 'Η ουνέχεια.